ACCOUNTANTSVERKLARINGEN IN HET EMISSIEPROSPECTUS

door H. H. M. Foppe

Wij kennen hier in Nederland de accountantsverklaring in het gepubliceerde jaarverslag al sinds vele tientallen jaren. Wij kunnen vaststellen, dat op deze wijze het publiek kennis neemt van het bestaan van accountantscontrole bij de verschillende ondernemingen. Wel kan men in de Statuten en stichtingsakten van Naamloze Vennootschappen, Stichtingen, Coöperaties en dergelijken lezen, dat controle der jaarrekeningen door bepaalde organen aan accountants moet of kan worden opgedragen, maar deze stukken, hoewel in beginsel via Handelsregisters voor het publiek zeker toegankelijk, komen niet in zo ruime schaal onder de ogen van het geïnteresseerde publiek als het jaarverslag. Vooral nu op Amerikaans voorbeeld en op instigatie van beursbestuur en financiële pers het jaarverslag beter wordt verzorgd dan voorheen, zelfs van aantrekkelijke afbeeldingen, de ondernemingen betreffend, wordt voorzien en op ruimer schaal verspreid, kan men zeggen, dat het jaarverslag het medium is, waardoor de accountantsverklaring aan het publiek wordt kenbaar gemaakt.

Indien de lange of geclausuleerde accountantsverklaring, resp. de blote handtekening, in het jaarverslag langzamerhand zeer gebruikelijk is geworden, dan kan men zich afvragen waarom de accountantsverklaring in het prospectus ten onzent zeer zeker niet populair is. Gaat men de mogelijke oorzaken hiervan na, dan kan men vooreerst wel concluderen, dat de betrokkenen de noodzaak of wenselijkheid hiervan niet hebben ingezien. Immers dezelfde jaarrekeningen, die via de jaarverslagen wel zijn gecertificeerd of getekend, zijn in de emissieprospectussen dikwijls niet getekend of van een verklaring voorzien. Noch het bestuur van de betrokken onderneming, noch de emitterende bankier, noch het beursbestuur hebben in het verleden dit blijkbaar als een lacune gevoeld. Kan men dit verschijnsel van de kant van de onderneming, die haar fondsen ter markt aanbiedt wellicht nog begrijpen — immers het maatschappelijk verkeer doet op haar ter zake geen beroep — het is wel opmerkelijk dat drie betrokken groepen ter zake kennelijk zelden op deze lacune hebben gewezen, respectievelijk haar gewicht in de schaal hebben gelegd om opneming van de verklaring in het prospectus verkrijgen.

Dit zijn:

1. De financiële pers, wier taak het is het publiek voor te lichten;
2. De emitterende bankier, bescherming van de cliënten en eigen belang, n.l. voorkoming van teleurstellingen;
3. De Vereeniging voor den Effectenhandel, bescherming van de fondsenbezitters en van de belangen harer leden.

Er zijn geen redenen aan te geven, waarom de drie betrokken groepen verstek hebben laten gaan. Wel is het interessant vast te stellen, dat de derde groep, de Vereeniging voor den Effectenhandel, sinds ongeveer een jaar bij aanvraag voor de notering van nieuwe fondsen, dus tot dantoe nog niet ter beurse van Amsterdam genoteerde aandelen, een accountantsverklaring vraagt, tenzij de Vereeniging van mening is, dat zij hiervan kan afzien.

Het desbetreffende artikel luidt als volgt:

Art. 21 ten 6e d

De opneming van een fonds in de Prijscourant onder Rubriek I wordt geweigerd:

.....
indien het prospectus of het in art. 4 bedoelde bericht niet inhoudt:

„een accountantsverklaring betreffende de in het prospectus of bericht opgenomen door aandeelhouders goedgekeurde balans en winst- en verliesrekening, resp. een accountantsverklaring betreffende de openingsbalans indien de aanvraag plaats heeft in de loop van het eerste boekjaar, een en ander behoudens door het Bestuur te verlenen dispensatie.”

Men kan zich afvragen wat de redenen kunnen zijn geweest voor de Vereeniging, hare eisen, hoewel nog op zeer beperkt terrein, n.l. de nieuwe fondsen, te verzwaren.

Hoewel, voor zover mij bekend, de Vereeniging de motieven die hebben voorgezeten, niet heeft bekend gemaakt, kan men die wel bevroeden. Naar mijn mening zijn dit de teleurstellingen geweest, die het publiek ondanks de hoogconjunctuur, met bepaalde fondsen in de periode na de bevrijding heeft te incasseren gekregen. Hier hebben de onderscheiden „zeven”, n.l. de bankiers, de financiële pers en de Vereeniging voor den Effectenhandel niet voldoende selectief gewerkt, zodat de laatste verscherping van haar voorschriften nodig heeft geacht.

Ongetwijfeld heeft het Bestuur van de Vereeniging haar goede redenen gehad om zich bij de verscherping van de voorschriften tot de z.g. „nieuwe fondsen” te beperken. Uit het oogpunt van effectenbescherming in het algemeen kan men het echter betreuren, dat ook de „oude fondsen” niet in dit voorschrift zijn betrokken, omdat hier de verslechtering van een tot heden toe bevredigend object zich volledig aan het oog kan onttrekken.

Met name wordt hier gewezen op de bescherming voor de betrokkenen, die resulteert uit de bepalingen van art. 16 sub 1 en 2 en art. 17 van het Reglement van Arbeid van het N.I.v.A. dat ook voor V.A.G.A.-leden van kracht is na de coördinatie der Reglementen van Arbeid, n.l.

art. 16 sub 1 „dat de goedkeurende verklaring met betrekking tot de jaarrekening, de balans, de winst- en verliesrekening en de toelichting omvat.”

art. 16 sub 2 „dat deze verklaring dus ook de blote handtekening, de bevestiging inhoudt, dat de jaarrekening is opgemaakt volgens goed koopmansgebruik en betreft mede het bestaan en de waardering der activa en passiva en de omschrijving van de posten.”

art. 17 „dat het de leden niet is geoorloofd betreffende twee opeenvolgende jaarlijkse balansen goedkeurende verklaringen af te geven zonder in de verklaring met betrekking tot de tweede balans de winst- en verliesrekening over de met deze balans afgesloten periode te betrekken.”

Bij de uitvoering van haar richtlijnen en de eventuele verscherping daarvan zou de Vereeniging zich kunnen inspireren aan de desbetreffende wetten in de Verenigde Staten en in het Verenigd Koninkrijk.

De zeer belangrijke bemoeiingen, die de accountant in de Verenigde Staten heeft met het prospectus op grond van de Securities Act 1933 en de

Securities Exchange Act 1934 e.a. en onder toezicht van de Securities & Exchange Commission (S.E.C.) worden uitvoerig beschreven in chapter 22 van de 7e druk van Montgomery's Auditing, waarnaar de belangstellende lezer hier wordt verwezen.

In de emissieprospectussen uit de Verenigde Staten kan men regelmatig accountantsverklaringen aantreffen.

Emissieprospectussen uit het Verenigd Koninkrijk bevatten accountantsverklaringen betreffende de resultaten der laatste vijf boekjaren alsmede van de laatste balans en de dividendpercentages eveneens betreffende de laatste vijf jaren.

De Companies Act 1948, sections 37-46 en de Fourth Schedule tonen aan, dat de medewerking van de accountant bij het emissieprospectus wettelijk is voorgeschreven.

Het komt mij voor, dat de ontwikkeling van de practijk in Nederland bij die in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk wel belangrijk is achtergebleven. Niet slechts wettelijke bepalingen ontbreken ten onzent, maar ook de organisatie in wier handen de bescherming der effectenbezitters en van de effectenhandel is gelegd gaat in deze materie, gezien het hierboven vermelde, slechts met aarzeling te werk.